

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (Year) 25.

LÖSNUMMER 5 CENTS.

WINNIPEG, MAN., ONSDAGEN DEN 10 OKTOBER, 1917.

No. 41

Exporten till Sverige stoppad

Förenta Staterna och England söka strypa de neutrala medels exportförbud.

Svenska fartyg tagas.
Tyskland förväntar världen med att erbjuda Sverige tysk spannmål.

Sverige protesterar.

I tisdags t. v. offentliggjordes i London en proklamation om exportförbud med avseende på Sverige, Norge, Danmark och Holland för alla artiklar med undantag av olika slags tryckerier och personliga effekter, när årgare medföljer.
Från Washington meddelades i onsdags, att det beslutats om dessa exportförbud efter en konferens mellan amerikanska och allierade staterna. Amerikanerna insisterade på att detta steg togs av England för att försäkra om att den amerikanska regeringens avsikt att enforcerade dess exportförbud icke skulle annulleras. Man väntar i Washington, att folket härav skall bli, att de neutrala inom några månader skola bli tvungna att stoppa all export. Både England och Tyskland skulle därav bli lidande, dock mest Tyskland, ty England kan alltid få varor från Förenta Staterna. Storbritannien lär vara redo att förbjuda export av kol till Sydamerika för att hindra att de neutrala staterna i Europa få till kol den vägen. Även annan man i England vägra bunkerkol till neutrala fartyg.
I Förenta Staterna och England har man emellertid tydligen gjort uträkningen för tidigt. I fredags förväntades nämligen världen av de allierade, att Tyskland åter skulle Sverige en betydlig mängd brödsäd i utbyte mot svenskt järn. Diplomatiska underhandlingar härom ha pågått och komma naturligt att påskyndas av de senaste exportförbuderna i England och Amerika. För den yttre betraktaren förefaller det underligt, att Tyskland, som upprättat så på svårens gräns, kan avstå någon brödsäd. Man torde dock draga sig till minnes meddelandet för några månader sedan, att Tyskland erhållit stora kvantiteter spannmål från Rumänien, och att de tyska brödsädenarna med anledning därav ökas. Nu kommer meddelande om att dessa ransoner den 1. nov. åter skola minskas 10 proc. Det är tydligen Tysklands avsikt att nu draga åt svältremmen för att erhålla järn från Sverige och på samma gång vinna den svenska stämningen för Tyskland. Ty i Sverige är man naturligt nog synnerligen uppretad på grund av de engelska och amerikanska exportförbuderna eller kanske rättare sagt utvälningsförsöken.
Förenta Staterna, Frankrike och Storbritannien ha även låtit beslag på svenska fartyg, t. o. m. svenska koffartyg på routen Rotterdam-Göteborg ha blivit tagna. Denna självvaldiga åtgärd har naturligen väckt stora harm i Sverige, även i kretsar, där man förut varit vänligt stämde mot ententen. T. o. m. den kände ententevännern Hjalmar Branting skriver i Social-Demokraten:
"Övergrip av detta slag är samerligen det dumaste sättet att uppehålla den idén, att det är någon skillnad mellan en grupp av de krigförande och den andra med avseende på den hänsynsfullhet, med vilken de föra krig. Efter alla anfäll på von Bethmann-Hollwegs ord om "nöden har ingen lag", borde folket på ofelständigt undvika att låta sitt behov av tonnage leda till sådana uppenbara kränkningar av den neutrala rätten."
Från Stockholm meddelades i lördags, att de svenska ministerna i Paris och London blivit instruerade att protestera respektive till de franska och brittiska regeringarna. Den svenska regeringen påpekar, att rätten att under krig använda neutrala fartyg av de flesta anknötarier på den internationella rättens område betraktas som förlofad. Fransmännen ha tagit Ått, och britterna två svenska ångare.

Den första klassen utkallas den 13 oktober.

Den första klassen rekryter under tvångsutskrivningslagen skola utkallas lördagen den 13 oktober. En proklamation kommer den dagen att utgå, varit mån av första klassen underrättas om att de inom en bestämd tid måste antingen rapportera för militärtjänst eller inlägga ansökan om att bli befriade. Första klassen omfattar som bekant öfver 100 000 till och med 34 år samt ånknän utan barn av samma ålder.

Staden Quebec "torrlagd".

Förbudsmörning, röstning om tillämpande av Scott act i staden Quebec, hölls i torsdags. Genom denna omröstning blev staden torrlagd med överväldigande majoritet. Det sågs att det "våra" elementet ännu överklaga röstningen.

SVENSKA-NORDAMERIKA

Styrelsen för detta rederibolag utgiver styrelse- och revisionsberättelse.

Vill ha nya batar.

Styrelsen för rederibolaget Sverige-Nordamerika, som har sitt säte i Göteborg, har utgivit en lag för skrivna styrelse- och revisionsberättelser. Ur denna anför vi följande:
Bolagets aktiekapital, kronor 8,000,000, har till fullo inbetalats. Bolagets ångare Stockholm har under året utfört 7 rundresor Göteborg-New York-Göteborg med gods och passagerare, här dock inberäknat den 1 dec 1915 påbörjade utresan. Till Amerika har ångaren befördat 16,000 tons last och 4,283 passagerare samt från Amerika till Sverige 37,000 tons last och 3,154 passagerare.
I trots av de hinder och svårigheter, som den rådande krigstiden medfört, har det dock i allmänhet lyckats att med bolagets ångare upprätthålla någorlunda regelbundna turer. Genom det nödvärnda anslaget av brittisk visteringshamn har dock avsevärd tillförlitlighet vällats, och särskilt hava mycket betydande rubbningar i trafiken försäkrats vid ett par tillfällen, då ångaren nödgats i engelsk hamn upplösa en betydande del av sin last. Såväl härigenom som genom det vid dessa tillfällen nödvärnda anslaget av andra lägenheter för vidare befördan av passagerare hava även mycket betydande extra kostnader åsatts på bolaget. Givet är, att såväl tillförlitligheten som dessa extra kostnader önskvärdt påverkat resultatet av årets verksamhet.
Betydliga kostnader hava nedlagts på förbättringar och nyredningar i ångaren Stockholm för att fullt mot-svara de fordringar, som kunna ställas på en modern atlantpassagerare-ångare. Specialt hänsyn har tagits till 3de klass inredning och bekvämligheter för resandena i denna klass. Det under året starkt stigande antalet passagerare torde också få anses vittna därom, att ångaren Stockholm lyckats tillvinna sig den resande allmänhetens förtroende och berättigt till goda förhoppningar beträffande linjens framtid.
För ett tillfredsställande upprätthållande av en passagerarlinje på denna art är det emellertid givetvis nödvärnda att förfoga över flera ångare och helst patriligriska nybyggda skådar. Av styrelsen verkställda omfattande och noggranna undersökningar angående möjligheten att vid inflytt utländska varv genom ny beställning förvärva ångare av för linjen lämplig storlek och beskaftningen hava emellertid hittills vidt vid handen, att detta icke under nu rådande osäkra förhållanden varit möjligt. Styrelsen kommer dock fortfarande att hava sin uppmärksamhet riktad på det livligt omfattade önskemålet att så snart möjligt förvärva ytterligare tonnage varé sig genom köp eller ny beställning. För sådant ändamål är emellertid bolagets förutvarande kapital tillräckligt. På det till styrelsen må vara oförhindrad att vidtaga nödvärnda åtgärder för anskaffande av ytterligare tonnage, inbegrip den till extra behöfvande att i framtiden om behöfvande tillika öka kapitalet till kronor 24,000,000. Nyteckningen har avslutats med resultat, att det till teckning utbjudna beloppet blivit betydligt övertecknat.

Ministerkrisen i Sverige.

Swartzka ministären begär avsked men kvarstår tills vidare.
Ett telegram från Stockholm i tisdags t. v. meddelar att hela den Swartzka ministären inlämnat sin avskedsansökan, men att kung Gustav anmodat den att kvarstå tills vidare.
Sedan ministären inlämnat sin avskedsansökan, sammankallade konungens ledarna för huvudpartier i riksdagen och uppmanade dem att söka bilda en koalitionsministär. De, som kallats till konungen, voro: amiral Lladman och herr TRYCKER, konservativ, prof. Nils Edén och herr Kvarnzelius, liberaler, samt red. Branting och herr Theorn, socialist.
Konungen sade, att det voro av stort vikt att bilda en koalitionsministär, som skulle uppehålla landets neutrala politik sedan krigets utbrott, skydda nationens intressen och utöva ett lugnande inflytande på folket under den nuvarande krisen.
På ett möte i söndags av representanter för de olika politiska partierna på utrikesministeriet beslöt, att de olika partierna skola var för sig avge sina svar på konungens uppmaning.
Landshövding Oscar von Sydow har såsom omtalades i förra numret av S. C. T., nämnts såsom eventuell statsminister i en koalitionsministär med övervägande liberal färg. Andra namn, som förslagits till ministären äro överste Åkerman, krigsminister, advokaten Elliel Löfgren, justitieminister, kapten Stan Dehlgren, sjöminister, samt prof. Edén och baron Adelswärd.

Åter en stor brittisk offensiv

Britterna segerrika på västfronten. — F. ö. ganska lugnt på de andra fronterna.

Demonstrationer i Tyskland.

Fransmännen bombardera tyska städer, och britterna ämna göra detsamma.

Anfall på Hälingsfors?

Onsdagen d. 3 okt. — I Rigaregionen, söder om järnvägen Kronberg-Spital-Grundouli, ha ryssarna avancerat en mil. — Tyska flygare ha nedsläppt bomber över två sjukhus bakom den brittiska linjen. Tre brittiska sjukstugor och några särade soldater dödades. — En ganska allvarlig evolutionär rörelse har uppstått i Turkistan. General Cherkess, som kommanderar distriktet, har blivit anfällden och slagen. En del trupper ha övergått till de revolutionära. — Tyskarna ha gjort ett nattligt luftanfall på Dunkirk, där flera personer dödades. Som represallia ha fransmännen anställt luftfärdar på de tyska städerna Frankfurt am Main, Koblenz, Treves och Stuttgart och anställt betydlig skada. — Nära 4,000 fångar ha tagits av brittiska trupper i Mesopotamien, vilka togo Ramadid. — Vatikanen har till den brittiske ministern i Rom levererat Tysklands och Österrikes svar på påvens not. Med svar följde en kort not från vatikanen. — En våldig demonstration i favor av fred utan annexion hölls i söndags i Frankfurt am Main. — Italienarna ha vunnit mark på Carsofronten. — De brittiska, franska och italienska regeringarna ha förklarat, att den tyska historien att de allierade ämnade överge Ryssland är osann. — Fälmarskalk von Hindenburg fylde i går 70 år. Dagen firades som en nationaldag över hela Tyskland. — Den brittiske regeringen har planlagt represallier för de många luftfärdarna över England. — Franska flygare ha bombarderat den kända skådespelare död.
Albin Lavén skattar åt förgången.
Intima teatern i Stockholm och den svenska skådespelarkonsten över huvud taget ha lidit en förlust: skådespelare Albin Lavén avled d. 3 sept. efter en veckas sjukdom.
Albin Lavén var vid sin bortgång 56 år, och hans teaterbana hade sträckt sig över tre och ett halvt decennium. Publikken hade alltså varit i tillfälle att känna honom från en mängd olika sidor. Han var en utmärkt farsor, det fick man redan tidigt veta, men det drojde ändå till dess han kom till intima teatern, d. v. s. 1911, förrän han blev i tillfälle att visa att han också var en skådespelare som förstod att en roll där det fordrades ett djupare grepp på ämnet.
Det bör inte heller glömmas bort vid en erinran om hans sceniska verksamhet, att Lavén också var en av Sveriges bästa filmskådespelare.
Ny guvernör i Newfoundland.
Sir Charles Harris har blivit utnämnd till guvernör i Newfoundland. Han efterträder Sir Walter Davidson.
Flykt över Atlanten?
Från New York meddelades i fredags, att stora hydroplanen nu byggs i Förenta Staterna för en av de allierade nationerna, och att dessa maskiner skola flyga över Atlanten inom den närmaste framtiden.
En viktig konferens.
En synnerligen viktig finanskonferens hölls i fredags i Ottawa. Bland deltagarna märktes finansminister Sir Thomas White samt lord Reading och lord Northcliffe. Den viktigaste frågan, som diskuterades, var om Canadas skuld, vars finansiering synes vara betydligt. Det uppgavs, att överskottet av skörden för export beräknas till \$350,000,000.
Ett canadensiskt "segerlän".
Ett nytt inhemskt krigslän, kallat "segerlän", på icke mindre än 1,150,000,000 skall upptagas i Canada, enligt uppgift från finansminister Sir Thomas White. Länet skall medföra hög ränta och stora säkerheter skola uppställas. En hel armé av folk skall engageras för att intränga Canadas folk i detta län och förnä det att placera sina pengar i det.
Omkom i Niagara.
Tre danskar vid namn Jakob Hansen, Carl Johansson och Olesen, som blivit nekade att komma in i Förenta Staterna, sökte i måndags t. v. över Niagara river för att komma till Buffalo. Strömmen var emellertid så stark, att de icke förmådde kontrollera båten, vilken kantrade. Hansen och Johansson lyckades efter övermåttliga ansträngningar rädda sig, samt prof. Edén och baron Adelswärd.

EN ARSKONFERENS.

Svenska baptistamfundet håller sin 38:de årskonferens i Minneapolis.

För S. C. T. av J. P. ZETTERVALL.
Genom församlingens i Winnipeg omtanke beredd mig tillfälle besöka konferensen, som hölls d. 15-23 sept. Försedd med respass anträdde jag färden i sällskap med pastor Hindorf från Scandinavia. Höga vederböran de voro trots alla protester tämligen säkra på att han var tysk. Frampå morgonen kommo flera bekanta med? Någon har sagt i ett han tyckte bättre om St. Paul än Minneapolis, därför att den förre är nämnd i Bibeln, men jag tycker inte om den senare staden, därför att det är så svårt att hitta vägen där. Första kyrkan är belägen i den stadsdel, där de övriga stora svenska kyrkorna äro till fännades. Församlingens pastor, Carl Vingren, får många gåster, men han är beredd på härbergare 500. Mrs. Olof Bodien förestår matservningen. Icke mindre än 204 delegater och ett 60-tal besökande registrerades. Här träffas vi flera f. d. Winnipeg-bor, nämligen mr. & Mrs. Victor Carlson, Dr. Johnson, pastor Olander, mr. Lindman, en Mrs. Johnson och Sigrid Olson. Hon arbetar för en norsk, som tjänar \$3,000,000 om året. Hade även förmånen att bli presenterad för "Viola", Nya Iduns redaktör.
Baptistfamiljen räknar nu 350 församlingar med 381 söndagsskolor, 234 pastorer. Medlemsantalet är 30,030. I söndagsskolorna undervisas 25,139 elever. Egenomsvärdet är \$2,795,000 med en skuld av \$405,113.29. I nära samband med samfundet äro en akademi, ett college och ett seminarium, det Alderdomshem, ett barnhem och ett hospital, samt tvänne tidningar med 15,000 prenumeranter.
Av utrymmessaker är det omöjligt att ingå i en detaljerad skildring av förhandlingarna. En session, som hölls i Bethel Academy's nya, moderna skolbyggnad, måste jag nämna. På denna byggnad hvilade en skuld av \$64,000. Dr. Frank Peterson ledde en insamling för skolan. En man stod upp och lovade \$1,000, i nästa ögonblick stod en fru upp och lovade \$1,000, sedan en tredje person reser sig här och där och lova större eller mindre belopp, tills 7,350 dollars voro tecknade.
En intressant eftermiddag tillbraktes med att bese stadens vackra omgivning. Man kan bilda sig en föreställning om välmågan bland svenskarna där nere, då jag nämner, att 50 bilar, ägda av svenskar, voro ställda till vårt förfogande.
Av mera allmänt intresse var en session, då en Dr. Nilson utträdde och sade sig ha den största församlingen av alla. I hans församling funnos lutheraner, baptister, missionsvänner och godtemplare. Han hade även största pastoratet, ty det sträcker sig från Atlanten till Stilla havet; från Mexikanska viken till nordpolen. Dr. Nelson förestår nämligen Svenska lutherskansanstalt i Denver. Denna institution är värd understöd även från Canada.
Nyckerhets-sessionen var även mycket intressant. Scandinavian Anti-Saloon League's representant, David Östlund, en man som talar fem språk — han är baptist förstås — fick 15 minuter att representera nyckerhets-saken. För att jämföra den religiösa saken med rusdryckstrafiken påvisade talaren, att år 1905 användes 14½ miljoner dollars för att bygga bryggerier och 4 miljoner för kyrkobyggnader. Men året 1915 utbetalades endast en halv miljon för bryggerier och 1½ miljoner för kyrkobyggnader.
På lördagskvällen hölls en storslagen konsert, då det stora tämpel var tilltränsfullt. En kör på cirka 40 röstter sjöng Gounods Gallia. Vackrare syntes mig manskörrens tvänne nummer: "Den store hvite flok", och "O Fader, hör ditt arma barn".
Språkfrågans läge torde möjligen intressera dem som söka bygga upp olika svenska institutioner i Canada. Dr. Frank Peterson hade tillkallat 100 församlingar rörande denne sak. I de 70 församlingar som svarade saks 719 söndagsskolklasser, av vilka 469 klasser (66 procent) använde engelska språket. Av 520 predikningar inom dessa församlingar hade 101 (20 procent) hållits på engelska språk. Jag tar mig dristigheten förut-säga, att inom 25 år ha alla våra svenska företag här i landet blivit engelska.
Till sist något utav de viktigaste besluten:
1. Att till missionen i Canada anslås 2,000 dollars.
2. Att söka upptaga verksamhet i Alaska.
3. Att bedriva kraftig verksamhet i Texas, varest redare 20,000 lands-män äro bosatta.
4. Att understötja sanatoriet i Denver.
5. Att upprätta en budget för skol-verksamheten på 13,000 dollars.
6. Att Dr. E. Sandell tillerkännas ett års frittid på grund av hälsoskäl samt hållas av sin lön.
7. Att nästa årsmöte hålles i Ellim-kyrkan, Minneapolis.

Hemsk flykatastrof.

Löjtnant S. Sandström störtar ned vid Malmö och slår ihjäl sig.

Den militära svenska aviatiken har äro haft en olycksdag, då löjtnant Ivar Sandström under en flygtur löst en nästan oöppelbar dö. Olyckan inträffade ungefär en kvart i 5 strax utanför Malmö, då löjtnant Sandström, som under de rådande kastingarna förlorat herravärdet över sin maskin, slungades ur denna från 500 meters höjd. Den maskinen fötsast ytterligare en halv kilometer och slog i spjällor på Malmö nya kyrkogård.
Vid 4-tiden på söndagsmiddagen stego kapten Krokstedt, löjtnant Bäckman och löjtnant Sandström med sina aeroplan ut från Landskrona, för att företaga en manöverflygning. Nästan omedelbart krängde löjtnant Sandströms motor, varför han gick ned, medan hans kolleger fortsatte sin flygning.
Sedan löjtnant Sandström fått allt klart igen, startade han änyo, men i stället för att följa de båda övriga flygarna, som en avstickare nedåt Malmö. Kl. 4.40 sågs hydroaeroplanet sväva över staden. Värdet hade under dagen varit mycket nyckfullt. Regnvar och solken hade omväxlat, åskan hade varit hörsam och häftiga kastvindar drogo fram. Tydligen skulle löjtnant Sandström väja undan för en sådan, då en annan kastvind kom och fattade tag i flygmaskinen.
De tusentals Malmöbor som voro ute och promenerade på söndagsmiddagen, tillbrakte några timmar i kolonitrad-gårdarna eller i våldiga skaror trängdes på idrottsplatsens stora festligheter, blevo nu åsyna vittnen till ett uppskakande skådespel. De såg plötsligt flygmaskinen svänga runt två gånger, några därefter åter gå fram i den vanliga ställningen. Man hämtade sig från den första bestyrningen och lugnade sig med att avlärarna tydligen återvunnit herravärdet över sin maskin. Inte många ögonblick härefter snurrade hydroaeroplanet änyo runt två gånger. (Forts. å sid. 5.)

Borden fiskar in liberaler

C. C. Ballantyne blir minister of public works and Hugh Guthrie, solicitor-general.

Parlamentet formellt upplöst.

Borden uppgives söka bilda en koalitionsministär och underhandlar med liberaler.

Laurier avgår?

När detta på måndag morgon d. 8 okt. skrivs, är situationen i Ottawa ännu tämligen oklar. Det ser ut som om premiärminister Borden håller på att söka bilda en samlingsministär med representanter för de båda partierna från Ontario och västern. Förre guvernören insatte han två liberaler i regeringen, nämligen C. C. Ballantyne från Montreal, som blir minister of public works och Hon. Robert Rogers, samt Hon. Hugh Guthrie, K.C., M.P. för Wellington South, som blir solicitor-general. Denna portfölj har innehållits av Hon. Arthur Meighen, som kvarstår i kabinettet som stats-sekretäre.
F. n. äro flera framstående liberaler från västern i Ottawa och underhandla med Sir Robert Borden om en eventuell koalitionsministär. Bland dessa märkas premiärminister A. L. Sifton från Alberta, Hon. J. A. Calder och premiärminister Martin från Saskatchewan samt Hon. A. B. Hudson och T. A. Cramer från Manitoba. Det glunkas, att Mr. Sifton säkert kommer in i regeringen och att Hon. J. A. Calder skall representera Saskatchewan och Mr. T. A. Cramer, president för Grain Growers Grain Co., Manitoba.
Parlamentet är nu formellt upplöst. En proklamation utfärdades nämligen i torsdags, att det skulle upplösas i lördags. Canada står sålunda i denna oerhörda kristid utan parlament och med regering, som icke har något mandat. Någon dag för valet är ännu icke utsatt, och det förmodas, att det icke kommer att hållas före äro.
Det går även rykten, att Sir Wilfrid Laurier ämnar avgå som det liberala partiets ledare. Huru därmed förhållande sig är emellertid icke ännu avslort och vet ingen med säkerhet. I måndags kväll skulle Sir Wilfrid rådgöra med en del liberaler i Toronto.
Den nye ministern för offentliga arbeten, Hon. C. C. Ballantyne, är vice-president för Sherwin Williams Paint company of Canada. Han är född i Colquhoun, Ont., 1867. Mr. Ballantyne var en tid medlem av Montreals hamn-kommission. Han är liberal.
Canadas nye solicitor-general, Hon. Hugh Guthrie, liberal M.P. för South Wellington, är född i Guelph, Ont., 1856 och invaldes första gången i domstolsparlamentet år 1906 och har sedan dess representerat Wellington. Under 1907 valdes han till ordförande i hushålls-järnvägskomité.

ETT 100-ARSMINNE.

Hundra år den 2 september sedan Gunnar Wennerbergs födelse.

Sångarfurstens minne.

Den 2 september var det hundra år sedan den store tonskaparen Gunnar Wennerberg för första gången såg dagens ljus.
Gunnar Wennerberg föddes den 2 okt. 1817 i Lidköping. Han blev student i Uppsala år 1837, fil. dr. 1845, 1846 docent i konsthistoria, 1849 lektor i Skara, 1865 expeditionsskriverare och byråchef i ecklesiastikdepartementet, 1870 statsråd och chef för nämnda departement samt 1875 lands-hövding i Kronobergs län. 1866 invaldes han i svenska akademien.
Genom sångcykeln "Gustarne" var det som W. först kom i ropet som kompositör, och genom sina härliga kompositioner för manskörer, såsom t. ex. "Hör oss, Sver!" och "Stå stark du ljusets riddarvakt!" har han vunnit sitt namn såsom Sveriges främste kompositör. Med sina imponerande parafrazer på Davids psalmer har han lämnat ett betydligt bidrag till kyrkosångens höjande.
Wennerberg pågäde de sista åren av sitt liv tillbringa sommar-månader hos sin mäg, friherre E. Fleetwood på Odensviholm i det naturkorta Tjust, Småland, och många av hans sista sångalster ha där utarbetats. Sommaren 1901 besöt han sig för att innan resan till Odensviholm företogs, göra ett besök hos sin sväger, greve T. Rudenschöld på Leckö i Västergotland. Efter en dits avtagande hälsa slutade Wennerberg sina dagar på Leckö den 23 aug. 1903.
Svenskarna i Minnesota, som förut hedrat Wennerbergs minne genom att resa en staty i Minnehaha park i Minneapolis, firade i lördags d. 4 en större Wennerbergfest på auditorium i samma stad. Swedish Associated Societies hade inbjudit alla svenska sångföreningar i staten och de flesta hade mottagit inbjudningen.

Stora förluster.

En svensk jobbare drager många med sig.

Förluster som uppgå till minst 20 millioner kr., möjligen 30 millioner, ha blivit gjorda av flera bland Sveriges mest bekanta personer genom en jobbare i Göteborg, Einar Lundström, vilkens lik för några dagar sedan — enligt telegram från Stockholm i torsdags d. 4 — anträffades i hamnen nära jaktklubben med en kula i huvudet.
Bland offren för Lundströms jobbare nämnes löjtnant Erik Swartz, som till statsministern, vilkens förluster beräknas till en million kronor. Un-dersökningar ha bragt i dagen att tio andra förlorat från en till fem millioner vardera, 22 ha gjort förluster mellan 50,000 och 80,000 kr. och på dem som förlorat från 30,000 kr. till mindre belopp är listan lång, upptagande off-cerare, läkare, artister och banktjänstestäm.
Lundström föregav sig spekulera i ylle, linne och färbarna och det förmodades att han gjorde affärer i mycket stor skala, men det ha remellerit varit alldeles omöjligt att finna spårarna till någon betydande affär och man misstänker att han förlorat stora summor på fondmarknaden i utlandet. Han drog till sig en mängd kunder genom att betala sex procent ränta månataligen, vilket belopp på sista tiden ökades till 12 procent.

Hemskt dubbelmord.

Svensk köpman i Petrograd mördas av en svensk ingenjör.

En mycket upprörande affär har åstadkommit stor nedstämmning inom svenska kolonien i Petrograd. En av koloniens mera kända medlemmar, köpman Axel Karlsson, har nämligen d. 23 augusti mördats på sitt kontor av en annan Rysslandsväsen, en ingenjör Nils Gumälius.
Den mördade köpman Karlsson var en av Petrogradkoloniens mest kända medlemmar. Han hade kommit till Ryssland för några år sedan och där ganska snart vunnit en framstående ställning som korrespondent hos en av Petrograds största redare, firman Janschevskij, där hans utomordentliga språkkunskaper kommit honom väl till pass. För övrigt var han inte minst omtalad för sin märkliga karriär som affärsman. Han hade nämligen till en början varit anställd som musiker vid (Forts. å sid. 5.)

De finska valen.

Från Hälingsfors telegraferades i fredags, att det förenade borgarblocet och socialdemokraterna erhölet den stora majoriteten av rösterna i valet till den finska landtagen, som nys avslutats. Socialdemokraterna erhölet 600 röstter mindre än borgarpartiet. Valet utföll som följer: Svenska partiet 6,394, Förenade borgarblocket 30,796, socialdemokraterna 30,106, bondep-artiet 2,821 och kristliga arbetare 1,591 röstter.

Elevatorerna under kontroll

Sedan strejken i Port Arthur och Fort William pågått en vecka, gripier regeringen.

Leslie Boyd blir director.

Strejken är icke definitivt avgjord, utan inväntar man arbetsministern.

Veteköp upphör.

Såsom i korthet omtalades i förra numret av S. C. T., gingo måldagen den 1 oktober elevatorarbetarna i Port Arthur och Fort William på strejk. De begärde en löneförhöjning av från 35c till 40 cent i timmen samt framförde alla erkännande av deras faktorer. Orsaken till denna högt allvarliga strejk kan helt och hållet placeras på elevatorägarna. Under den mindre bråda tiden hade nämligen arbetarna vid upprepa tillfällen sökt underhandla med dessa om bättre löneförhållanden och erkännande av faktorer, men aldrig erhöillt någonting. Elevatorägarna hade tydligen hoppats, att då den bråda tiden kom, skulle det finnas så gott om arbetare, att de ej behövde fasta sig vid arbetarnes krav. Men det visade sig, att så icke var förhållandet, och arbetarna tog naturligen tillfället i akt att gå med de medel, som stodo dem till buds, söka genomdriva sina krav, när det icke gått att komma till någon överenskomme i godo, d. v. s. de tillgreps strejken just då denna kom som mest önskvärd för elevatorägarna och för landet.
Strejken pågick hela veckan, och det sågs, att 12,000,000 bushels spannmål därigenom hindrades att avgå till de allierade länderna. Arbetsdepartementet sände en representant till Fort William, och underhandlingar ägde rum mellan de strejkande och arbetsvärdarna, men dessa förto intet som helst resultat. Den största otvetygningen syntes vara erkännande av faktorer, vilket arbetsvärdarna icke ville gå in på. Därmed voro de villiga att temporärt öka lönen. De uppgavs, att faktoreringen står under kontroll i Förenta Staterna, och att detta kan medföra högst beklagliga förvecklingar, om strejk skulle utbryta söder om gränsen.
De stora dagligenliga och flera organisationer sökte tydligen uppträda som provokatorer mot arbetarna. Rykten utspredos och trycktes, att 80 proc. av dessa skulle vara tyskar eller österriktare, ehuru det nu kunnat fram, att mindre än 16 proc. äro av de nationaliteterna. Man telegraferade till regeringen och krigsministern och begärde militärtjänst för att skydda elevatorerna mot eventuellt förstöring av de strejkande, ehuru dessa icke visat några som helst tecken till förstörings-mani utan uppträtt mycket lugnt och stadat.
Situationen såg nog så allvarlig ut för landet, då regeringen i söndags morse utfärdade en order-in-council under War Measures act, varigenom den övertog operationen av elevatorerna på ungefär samma basis, som den förut övertagit operationen av kolgruvorna. Regeringen utnämnde Leslie Boyd, chef för Canada Grain Commission, till director of elevators i Port Arthur och Fort William. Han får ganska betydlig makt, och de, som icke lyda hans order, komma att strängt straffas.
Mr. Boyd lyckades förmå arbetarna att i måndags återgå till arbetet under löfte, att regeringen skulle förbättra deras villkor och att han temporärt erkände deras faktorer. Därmed är emellertid icke strejken definitivt avgjord, utan sades det tydligt ifrå, att arbetarna ämnade åter gå ut på strejk, om icke arbetsministern Crothers, som avrest från Ottawa till Fort William, inom tolv timmar från sin ankomst till den senare staden erkände deras faktorer. 2,000,000 bushels spannmål avlastades under måndagen.
Canadian Northern Railway och Canadian Pacific Railway stoppade i torsdags alla spannmålskeppningar från västern till Port Arthur och Fort William. C. N. R. upphävde emellertid i söndags denna förordning, och det väntades, att detsamma skulle ske på C. P. R. som i går middag.
Köp av vete har upphört över hela landet utom vid kvarn-elevatorerna och några få kooperativa firmor. Spannmåls-handlarna ha icke erhöillt något svar från Sir George Foster på en förfrågan, huruvida det är säkert, att den spannmål, som köpes i Canada, kan säljas till det pris, som bestämts av kontrollörerna.

Ailmän järnvägsstrejk i Argentina.

Statsbarnornas anställda i Argentina gingo i onsdags ut på strejk. Vid de enskilda barnorna rådde redan förut strejk. Ej ett enda tag går i hela republiken. Flera personer blevo dödade och skadade i en sammankräftning mellan trupper och järnvägsmän i lördags vid Taft Viejo.